

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

„Răspunsul nostru”.

— Boicotarea mărfurilor maghiare în România. —

Revoltați în tot sufletul lor de mișelile cu cari s'au răpit Românii din Ungaria și Ardeal, scaunele lor de deputați în dieta din Pesta, — frații noștri din Regatul liber (România) și-au arătat această revoltă sufletească prin câteva mari adunări de protestare, ținute în București, una din partea societății »Cercul Românilor de peste Munți«, alta din partea Ligei, — adunări în cari au răsunit prea luminate și calde graiuri de frați, a căror inimă sîngeră pentru noi, nenorociții lor frați dripiți de politica maghiară!

Dar frații noștri nu vor ca răsunețul lor să fie numai în cuvinte. Ei vor să păsească la răspuns prin fapte, față de sălbătăciile săvîrșite de politica maghiară asupra Românilor.

Și în acest scop, un domn, Dr. Ioan Gospodar, scrie în ziarul »Seara« din București, stăruind călduros ca Românii din România să răspundă prigonirilor politice maghiare prin — boicotarea mărfurilor ce merg din Ungaria în România!

Că din Ungaria să trimit multe lucruri de fabrică în România, doar de cite 100 până în 120 milioane pe an! Și toată industria Ungariei atîrnă dela piața ce o poate avea în Răsărit, — începînd cu vecina România.

Și acum să înalță glasuri, că în România trebuie începută boicotarea tuturor mărfurilor ungurești, cari sunt mai ales: mașini, metale, lucruri gătite din lînă, pînă, piei,

și altele. Să nu mai fie primite de nici un negustor din Țară, ci respinse toate, ca venind dela niște veninoși și primejdioși dușmani ai neamului!

Vom ținea samă de mișcarea asta, — care e una din războirile prin care să pot da mai simțite lovituri unor potrivnici trufași, cum sunt și aceștia ai noștri.

Stăruim deosebit la acest loc asupra acestui lucru, dorind ca cît mai mult poporul nostru să înțeleagă și el tot mai bine ce e boicotul (ruperea ori-căror legături de cumpărare și vînzare față de cutare om ori neam rău al tău), — și înțelegîndu-l, unde numai poate, să nu pregete a lua și el în mână această armă simțită față de răuvoitorii săi!

Că prin asta îi poți aduce la minte!

UNELE—ALTELE

O învățătură.

Românii la aceste alegeri, în mai multe locuri au dat sprijin candidaților lui Justh, ca unora ce aveau în programul lor votul universal. Și nu în un loc justhista și biruit, chiar cu voturile românești.

La Chișineu justhiștii ar fi avut și ei privilegiu a mulțumii Românilor ajutorul avut dela ei, nu votînd cu Goga, ci stînd de-o parte, — și atunci candidatul Goga, care și el voește votul universal, ca și justhiștii, — ar fi biruit, și nu intr'a în dietă încă un om alui Tisza Heder-vary.

Dar justhiștii, uite, n'au făcut-o. Ci în fața Romanului, deși mai apropiat de ei în acest punct, — mai bucuros și-au primejduit chiar

programul lor și s'au dat toți pe partea Ungurului lor, chiar și fiind partidul lor indușmănit cu acela!

Faptul acesta e mult grăitor, și în viitor vom ști scoate și noi pildă din el!

*

Lupta dela Chișineu.

Joi în săptămîna trecută s'a dat la Chișineu lupta aievea mare și încordată, între poporul român din cercul de alegere al Chișineului, (comitatul Aradului) și între puternicii săi gîtuitori: două mari curți domnești, a baronului Wenkheim, care are aproape jumătate din pămîntul cercului în mîna sa și poporul de pe el e mai mult iobag decît popor liber!, și alta curtea unui principe ce ține tot cu stăpînirea.

La 1 Iunie dl Oct. Goga a întrunit 875 voturi. Și după asta n'a mai fost lăsat să mai umble printre alegători, nici el, nici bărbații săi de încredere, ca așa alegătorii lui Goga să-și peardă sufletul și să se infrîngă, să se dea ușor bătuti.

Cînd colo, lucru înălțător de suflet ne fu dat să vedem!

Nu numai că alegătorii dlui Goga nu s'au risipit și nu s'au imputinat pe urma măsurii de a fi el ținut departe de ei, ci chiar această măsură a întăritat așa de mult pe toți Românii din cerc, că încă aproape 200 din aceia cari la alegerea dintii să răslețise și votase cu unul din cei doi candidați unguri, acum le-au întors aceluia spațele și au venit și au votat bărbătește cu candidatul român Oct. Goga!

Așa la a doua alegere a avut dl Goga 1034 voturi față de cele 875 dela înția încăerare!

În schimb, toții Ungurii s'au adunat roată în jurul candidatului ungar și au mai rupt cu ei și peste 100 de Români slabi de finger, și așa au biruit asupra candidatului nostru național.

Totuși, căderea dela Chișineu, nu e o cădere de care să se rușineze poporul nostru, ci mai curînd una de care poate fi mîngăiat. Că partidul nostru național a scos, mai ales acum, la a doua luptă, o bravură, care ne face să ne ridicăm palaria naintea unor astfel de luptaci și să ne închinăm naintea luptei lor!

Că dacă ținem samă de faptul, că în acel cerc groful Wenkheim

și curtea Erzherzog-ului cuprind aproape tot cercul și satele de pe coprinșurile lor sunt așazicînd iobăgite, — cînd ținem samă de siluirile ce s'au făcut acestor alegători ca să voteze cu Wenkheim; de cumpărarea cu bani de care au fost ispitiți; de amenințările ce li-s'au făcut că vor rămînea pe drumuri, — și cînd vedem că totuși aproape toți Românii aceștia iobăgiți, au respins și bani, au înfruntat și siluiri și amenințări, și primejdindu-și toate, au mers și au dat singelui lor, dlui Goga, 1034 de voturi, — acestea nu mai mult sunt voturi de alegător, ci *avinturi de eroi naționali!*

Înainte a acestor bravi frați, ne închinăm cu suflet înălțat! Ei și în căderea lor sunt mari și fac ca numele de Român să fie coperit cu laudă!

*

Cinstea candidaților noștri.

— Goga a respins 60.000 cor. —

După alegerea din 1 Iunie, vîzînd oamenii grofului Wenkheim, că iară trebuie să dea un rînd de bani, iară vre o sută de mii alegătorilor unguri din cerc, ca să voteze cu el, că altfel nu vin, și altă sută de mii justhiștilor, ca să se abată și ei spre el, — unul din ei, om al grofului, a mers la dl Goga și i-a grăit:

— Am avea, dle Goga, să ne înțelegem ceva.

— Mă rog, ce poftiți? a întrebat poetul.

— Nu s'ar putea oare găsi un chip pentru o retragere »cinstită«, ca să nu mai fie alegerea cu atîta val?

— Cum?, a zis dl Goga, făcîndu-se că nu înțelege, — vrea groful să se retragă?

— Nu!, a răspuns spionul grofului, — ci ca dta să te retragi, să nu mai iei luptă, care și așa n'o poți cîștiga!...

Dl Goga i-a rîs în față și i-a spus că nu are groful atîta avere cu cît să-l poată plăti pe el ca să-și părăsească pe cinstiții săi frați din popor, pe alegătorii!

Omul grofului, crezînd că astea-s numai iaca așa vorbele dintii, ca să se fie scump, — a mers mai departe și i-a spus că i-ar da 60.000 cor. numai să se retragă în pace...

Și poetul cel cu suflet cinstit și curat, — a scuipat pe banii ce voiau să-l ispitescă și — a intrat mai departe în luptă, să cază cu osteneală mare, dar să cază cu o-

noare și să dea pildă, cum un suflet de Român are să respingă momeala ticăloșilor cumpărători de suflete!

Și cînd știi că în popor să află oameni ce s'au vîndut pentru 5—10 cor., mult pentru 50 sau 100 cor.!

Invață, bietule popor, pildă dela acești prea cinstiți luptători ai tăi!

Comitetul național

e conchemat pe ziua de 24 Iunie la Budapesta, prin președintele dl G. Pop dela Băsești, — pentru a să lua hotărîri asupra ținutei politice.

Dietă nouă

s'a întrunit azi, Joi în 23 Iunie, în înția sa ședință, mai mult pentru ca deputații să-și înainteze dovezile (mandatele) de deputați. Sîmbătă apoi să adună și deputații și magnații în castelul din Buda, unde Maestatea Sa va deschide lucrările dietei prin Cuvîntul de Tron, — iar de Luni încolo să încep lucrările dietei.

Mișelie grecească.

Săptămîna trecută vaporul român „Imperatul Traian“ ajungînd în portul (stația de corăbii) Pireu a fost atacat de bande de Greci, cari au jăfuit vaporul și au speriat lumea de pe el, — printre cari erau și doi Prințșori români. Grecia are de furcă pentru acest atac mișelească a oamenilor sei asupra vaporului român. Va trebui să ceară României iertare și să plătească vre-o 20.000 despăgubiri și să-și pedepsească pe ticăloși, — altfel România va porni o aspră goană asupra tuturor Grecilor din Țară.

După alegeri.

— Cercul Orăștiei. —

Farkas la vizite.

Deputatul tăiat împrejur al Sașilor și Ungurilor din Orăștie, a fost săptămîna trecută aici și a făcut vre-o 2 zile vizite prin oraș. A fost și la mai mulți domni români, vrînd, vezi Doamne, să arate, că el bucuros i-ar strînge la peptul său și pe Români, și pe toți îi roagă să facă uitate „micile“ întîmplări și supărări dela alegeri, și de-acum să-l socotească toți de deputatul lor...

Frunțașii nostri s'au simțit neplăcut surprinși de vizita evreului, pe care n'au așteptat-o, și dîndu-și veste unii altora, s'au întrebat ce ținută să aibă față de ea? Că dacă cineva îți face vizita, să cade să i-o întorci. Oare acestui nepoftit, să i-să întorcă vizita lui imbulzitoare? Și toți cîți s'au putut înțelege de grab, au fost de părere, că: vizita lui Farkas nu o pot socoti de vizită pe care datorința socială îi obligă a i-o întoarce, ci fiindcă el ca om politic face aceste vizite acum după alegere, domnii români avînd în vedere mijloacele, cu ajutorul cărora el a ajuns a avea rolul politic de „deputat“ al acestui cerc, — nu-i pot întoarce vizita dată de el!

Da, zicem și noi. Vizita acestui domn nu poate fi primită de so-

cietatea românească, căci „alegere“ lui s'a făcut cu atîtea mijloace imorale, încît a-i primi vizita și a i-o înapoia, ar însemna a-i recunoaște dreptul de a să folosi de astfel de mijloace necinstite, că, dacă a izbutit cu ele, apoi și tu îl socoți de — bine ales!

Pe cînd noi Românii în „alesul“ Dr. Farkas avem să privim pe stricătorul sufletelor poporului nostru, pe cumpărătorul de suflete românești prin corteșii săi mișei, — pe sfluitorul inimilor prin toate mijloacele murdare și lașe, prin finanți și slujbași ticăloși!

Iar un om așa ales, pentru noi nu apare încungiurat de lumina frumoasă ce o dă unui ales, titlul de *deputat*, ci noi îl vedem stropit urît cu murdăria corupțiunii, a siluirii, a tuturor stricărilor de suflete de care s'a folosit prin oamenii sei, pentru a putea răpi Românii din acest cerc dreptul lor! Noi îl vedem totdeauna cu mâinile pline de licențele zmulse dela crîșmari, cu bancnotele pe care e scrisoarea diavolului stricătoare de suflete! Pe peptul lui, pe spatele lui, pe el pe tot vedem atîrnînd, drept „medalii“, aceste hîrtii și licenții și chipuri de finanți obraznici și de solgăbirae volnice și de notarășii slugoi și baionete de gendarmi, — și noi în el un deputat curat, ales cu cinste și cu dreptate și după legile dumnezeiești și omenești, nu putem vedea și nu vom vedea, și nu l'om cunoaște nici odată!

Unui astfel de om, un Român ce să prețuește, nu-i întoarce vizita făcută după această alegere!

Și de aceea noi aflăm că domnii nostri bine au făcut că așa s'au hotărît. Și poporul nostru poate fi și el mulțumit de ținuta domnilor nostri de aici.

— Farkas, după vizite a dat o cină, un fel de „banchet“ în hot. „Transilvani“ iubiților săi Sași, Unguri și Jidani. A pus-o pe Vineri sara (săptămîna trecută). Asta își are înțelesul său religios! Sîmbătă este Dumienca lui și a creștinilor sei Evrei, pe aceea ei n'o necinstesc stînd la banchete cu goi-ii creștini, iar Dumineca fiind ziua luminată a creștinilor, nu-i dau cîntecul de-a o prăznul și ei, — de aceea au pus-o pe Vineri sara, în presara Duminecii jidovești. cam cum punem și noi petreceri și întruniri pe Sîmbătă sara.

Înțelegeți, mă rog.

— Ca mîne-zi Evreul a fost, după amiază, petrecut la stație de cîteva trăsuri de Sași și Unguri și doar unu doi Jidani.

Printre cei cari l'au petrecut la gară, cu onoare, lumea a văzut și pe dl avocat Dr. Augustin Deak, care, precum știm, nici la votare n'a voit să meargă să ajute cu votul să partidului nostru național, ci a stat „pasiv“, — lucru tare plăcut partidului lui Farkas.

N'ar fi rău dacă dl Dr. Deak, care până acum e membru și în clubul românesc, — ar lămuri publicului românesc, ce noimă a avut ca și el să petreacă pe Farkas la gară? Poate pentru ca să poată acela arăta că are și un Român în „suitsa“ sa?

O lămurire.

Dl Ioan Lucăcel, inv. pens. în Balșa, ne roagă să spunem prin foaie, că dînsul de aceea n'a lost să voteze la alegerea asta, că era dus de-o săptămîna la scâlzi în Lipik, avînd și dsa și soția lipsă de acele scâlzi, și a venit acasă numai 10 zile după alegere.

Știm și noi că e așa. Dl Lucăcel a fost și pe la noi cînd a plecat la băi, și făcut, luător aminte asupra însămnătății acestei alegeri, ne-a făgăduit, că de-o fi lipsă, va veni și de acolo la votare. Precît știm i-s'a dat de știre că e lipsă să vină, dar ci-că medicul i-a spus că nu e bine să întrerupă cura.

Nu vrem să facem cap de discuție din acest caz. Știm că la alegerea dintii dl Lucăcel a votat cu Dr. Vlad, și nădăjduim că la alte alegeri încă o să voteze. Cel mult atîta vină i-s'ar putea băga, că nu și-a ales alt timp pentru mersul la scâlzi, ci chiar zece zile înainte și zece după alegere.

Cînd lupta națională e atît de încordată și atacurile dușmane asupra neamului, atît de turbate, cum și acum au fost, — atunci fiecare fiu credincios al neamului, trebuie să-și întocmească lucrurile de așa, ca în ziua primejdiei să fie la locul de onoare! Că cei 77 de alegători ce ni-au lipsit dela vot, toți ne pot spune un cuvînt, că de ce „n'au putut veni la vot“ dar, uite, de nu lipseau, noi nu cădeam!

Încolo noi, precum am scris chiar în fruntea numărului special scos după alegere, nu pe toți cîți n'au votat, îi bănuim că au făcut-o asta cu voia de a ne face să cădem, ori chiar cumpărați pentru a o face asta. Nu. Unii, da, au fost cumpărați să stee acasă ori să fugă de acasă, pe aceea zi, — dar aceia să cam cunosc, iar alții au lipsit dela vot pentru alte pricini, mult puțin neatîrnătoare de voința lor. Poporul va ști deosebi pe cari să-i socoată vînduți pentru a sta acasă, și pe cari nu.

Fii lui Moș-Herlea.

Fiindcă între cei 5 păcătoși din Vinerea să află și doi Herlești cari au votat cu Farkas: Herlea Aron, Herlea Nicolae lui Ilie, (iar al treilea notarul Herlea Alexandru, dar noi pe notari nu i-au socotit peste tot între ai nostri), și ca rămas dela vot este un Herlea: Ioan lui Nicolae, — Herleștii cei buni sunt mereu impresurați de cunoștii lor prin tîrguri și pe unde umblă, care le pun uimiți întrebarea:

— Ce ați făcut voi, copiii vestitului Moș-Herlea?

Ca să nu facă nedreptăți, vestim aci, că: *fiii prea cinstitului Moș-Herlea dela Vinerea și-au făcut datorința de Români cinstiți și purtători ai numelui onorat al vrednicului lor tată!* Și ei sunt: Nicolae Herlea învățătorul, Ioan și Vasile, crîșmari, Dionisie primar, și George, comerciant.

Ceialalți Herlești sunt numai rude mai îndepărtate ale lui Moș-Herlea, ori nu sunt de loc rude ale lui.

— În Nr. 23 al „Libertății“ s'a arătat, că Adam Petru, primarul din Folt n'ar fi fost la vot. Aflăm că numitul primar a fost și a votat cu Dr. Vlad, ceea-ce prin aceea îndreptăm.

Ba aflăm și aceea, că solgăbirăul dela Geoagiu, trecînd în prezintă prin sat, l'a chemat la sine și i-a zis să meargă cu el. Voia să-l ducă să-l închidă și pe el în cotețul cel mare al farkașistilor. Ci primarul Adam Petru i-a răspuns:

— Mă rog de iertare, dle solgăbirău, imi știu datorința de primar! Și mîne vom fi acolo! Azi nu-'s dator să merg încă nicăiri!

Scoatem asta la iveală cu laudă pentru primarul dela Folt!

Alegerea din Ocna-Sibiului.

O luptă din cele mai frumoase s'a dat în cercul Ocna-Sibiului, unde poporul nostru a fost la culmea chemării sale. Cu o însuflețire rară s'a grupat în jurul steagului desfășurat în acest cerc, de doritul partidului național român, dl Dr. Aurel Cosma, respingînd toate momelile și făgăduințele deoparte, amenințările pe de altă parte, și n'a fost putere, care să înăbușe simțămîntul național trezit în luptele din anii trecuți în inimile locuitorilor din acest oraș.

Că izbînda cu toate acestea n'a fost nici de astădată pe partea noastră, să înțelege prin faptul, că alegătorii nostri sunt încă în minoritate față de străinii — cîți trași-împinși din toate părțile, — luați în listă. Nădăjduim însă că conducătorii poporului nostru din acest oraș, își vor implini datorința lor și în direcția aceasta, străduindu-să a sili pe cei dela cîrmă ca toți oamenii nostri îndreptățiți la lista votanților. Căci în o listă compusă după dreptate, ar trebui să fie numărul alegătorilor nostri cu mult mai mare ca al streinilor, și astfel pe lingă o ținută bravă a alegătorilor ca cea dovedită în 1 Iunie, nici izbînda nu ar mai putea lipsi.

Nu au lipsit de tot nici uscăturile. Dar au fost puține și poate nici nu ar vrednici să le pomenim, dacă nu ne-ar durea sufletul, văzînd cine s'a înșirat în șirul trădătorilor. Căci ce poate fi mai dureros pentru noi, ca și cînd un tînră advocat român, crescut cu presură românească, care și azi trăește într'un cerc curat românesc, își uită de datoria sa față de neam și să vinde pentru niște oase de ros, cari ar avea să le primească dela puternicii zilei? Să vede că i-a trecut din vedere dlui avocat, Dr. A. Gerasim, că dacă poporul nostru încă își va uita de cancelaria d-sale, cum și-a uitat dsa de poporul din care s'a născut, a

poi oasele la cari să gîndește d-sa, vor sosi prea tîrziu și nu-l vor putea răsplăti nici pe departe, pentru perderile ce le poate îndura deja acum din nesocotința sa! Să nădăjduim că la alegerile viitoare îl vom vedea în șirul inteligenței române din acest oraș, alături de ceilalți doi colegi ai săi!

Al doilea uitat de sine a fost țaranul Ilie Mohan, care — ca și Dr. Gerasim — a perit din oraș și și-a petrecut ziua întreagă — pe câmp, stîrnind mare scîrbă în inimile fraților săi, cari n'au crezut să se afle în mijlocul lor vre-un trădător de neam de astă-dată.

Abstrăgînd însă dela acești doi inși, cari n'au votat, poporul în-colo a dat dovadă de o rară coacere și bărbăție politică, disciplină, dragoste de neam și alipire către conducătorii săi, pentru cari însușiri, — la noi cam străine, — vrednicește regunoștința întregului nem românesc! Slugească-le această recunoștință ca răsplătă pentru fapta lor frumoasă, din întii Iunie, iar pe de altă parte de indemn pentru viitor, cînd vor fi chemați să dovedească, că aceste însușiri sunt adînc înrădăcinate în sufletele lor.

Recunoștința neamului e mai presus de banii unui Hámori, ori Markbreit, și voi, frați alegători din cercul Ocna-Sibiului, prin credința voastră nestrămutată către programul partidului nostru național, v'ați făcut vrednici de aceea recunoștință. *Privitor.*

Ce lume pe dos cu Românii aștia! Unde sunt buni și bravi, n'au majoritate (n'au număr mai mare ca de streini), și de aceea, pe lîngă toată purtarea lor bravă, nu pot învinge, iar unde au majoritate (număr mai mare) nu-s bravi, și — iară nu pot învinge!...

Rătăciții dela Vinț.

Dle Redactor,

Am cetit lauda adusă prin foi alegătorilor români ai cercului Vințului-de-jos, și cu dreptul s'o adus, că au luptat cu bravură, și numai prin mișelii și nedreptăți, am fost frînți!

Dar, ca pretutindenea, așa și la noi s'au aflat unii rătăciți, cari sau n'au luat parte la alegere, sau au votat cu contrarul, deși numărul acestora e de tot neînsemnat. Așa neînsemnat însă, el totuși trebuie scos la iveală. La noi în Șorcoștin este un capitalist, acționar mai multor bănci, cassar la banca „Racoțana” din Șeica-mare, un cămătar mare, care stă și sub acuză criminală, care singur își trimite copiii la școala de stat din loc, abea de 2 ani înființată, ca nu cumva să plătească partea sa pentru școala românească. Numele acestui nenorocit și nevrednic, este: *Ioan Iltu!*

De 14 ani locuște la noi, de atunci s'a făcut biserică și școală pompoasă, case parohiale, dar' la nimic n'a ajutat cu nici un fler, deși de ele s'a folosit ca și de preot și învățător. A făgăduit dar n'a făcut nimic, deși tot ce s'a făcut cu numai din repartițiune pe popor s'a făcut. Nu să plătește să stai cu el de vorbă, deoarece ce el e acela, care să laudă de Român mare,

însă nici macar la o alegere comunală, n'a luat parte, apărîndu-și neamul.

La alegerea din Vinț nici acum nu a putut fi dus, deși ne-a făgăduit sigur că vine! Pe cuvînt însă el nu dă nimic, să-și umple punga și pace. Nu să știe de n'a fost mînjit și cu banii lui Juda, căci l'am văzut umblînd într'o trăsură cu Liblich alias Lengyel Jakob, subnotarul jidan din loc... Dar peste tot, ce e vrednic unul ca acest nenorocit, care în ziua Stului Stefan (20 August) își pune steag național unguresc pe casa sa!

Incunjiurați-l cei dela „Racoțana”, dați-l afară dintre voi, iar voi Români de pe Valea-Buiei, desprețuiți-l, ca pe un rătăcit și vînzător de neam, care și-a pierdut toată rușinea!

N'a votat nici Nicolae Iltu, om în stare bună din Cenade, nici vînzătorul din 1905 dela Vinț, învățătorul N. Balașcu din Loamneș, precum nici D. Ban, învățătorul din Cergeul-mare, om în stare foarte bună! Oare pe aceștia nu poporul îi ține? N'a votat Constantin Dordea, crîșmar în Țiapu, deși ne-a făgăduit că va veni, iar pe nevrednicul Niția Dancu din Țiapu l'am văzut în tabăra străină, votînd cu contrarul ca întotdeauna! Rușine să le fie, și blăstămați de Dumnezeu și de neamul românesc.

Aceștea ca să se știe în lume! Șorcoștin, 7/VI 1910.

Le cerem numele!

Primim dela un frate al nostru din popor, din comitatul Timișului, următoarele șire:

Onorată Redacție! Precum știm comitetul național a candidat în 35 cercuri oameni de-ai noștri, și am ieșit numai în cinci. Căderea a fost în întia linie din pricina guvernului, care a lucrat cu bani mulți și spurați, apoi cu puterea siluirii ca rar altă-dată, și cu blăstămății, cari s'au prefăcut în natură la stăpînirile noastre.

Ne plîngem, și cu drept, în contra guvernului, dar trebuie să recunoaștem, că și ticăloșia dintre noi a ajutat atît de mult, ca mișelia stăpînirii! Și noi, pentru stîrpirea acestei răutăți dintre noi trebuie să lucrăm din răputeri acum, mai presus de toate!

Am așteptat, onor. Redacțiune, că veți publica după alegeri din fiecare cerc cu numele pe aceea, cari au votat în contra noastră, dar să vede că n'ați putut-o face. Ci noi vă rugăm că ori-și-cum aceasta să se facă, căci e de lipsă! Pentru ce? Iată de ce:

Alegătorii aceia cari au rămas credincioși steagului nostru la orice date, întilnind frați de cei rătăciți li trag la răspundere morală și le bagă mîntre în cap acestor prăpădiți, dacă li știu cu numele. Iar pe cei din comune unde s'au dus cu toții, li iau cei din comunele vecine la răsuială!

Am fost de față la o întimplare de acoste. Să făcuse o nuntă în satul C. După ce isprăvi preotul binecuvîntarea, eșirăm afară cu toții să ne uităm la tineret cum își petrece. Iacă dau de o ceată de oa-

meni, cari vorbeau aprins! Mă apropiu de ei să văd despre ce vorbesc. Între dînșii apucaseră pe un nuntaș de cei umflați cu papricaș, apoi să fi văzut, dragă, cum curgeau batjocurile pe capul lui, de nu mai știa cum să răspundă, până în cele din urmă s'a lăsat bătut și să apăra cu aceea că: „el nu a știut că ce rău face, că el a văzut că să duce popa și s'a dus și el!”

Pentru aceea e bine ca să-i știe țărani cu numele pe toți din toate cercurile, că nu să știe unde li întilnesc, chiar și pe la tîrguri, și pedeapsa lor morală și-o capătă dela toți cei de omenie.

Iară acum un cuvînt către voi, fraților, cari v'ați păstrat cinstea voastră: Să'i aveți pe acești rătăciți totdeauna în mîntre, și cît se poate ocoliți-i ca pe păcătoși grei, cu ei să nu vă împrumutați cu nimic, la nunțile lor, la praznice, la pomeni nici să-i chemați, nici să vă duceți, asemenea la clăci, cum e obiceiul pe la noi, să nu-i chemați nici să mergeți la ei; chiar pe stradă de vă întilniți cu prăpădiți de aceștia, nu le dați binețe, lîngă dînșii în localuri publice nu vă puneți, nu vorbiți cu ei, incunjiurați-i cu tot disprețul vostru și înfrunțați-i unde numai vă pică la mână, până atunci, până cînd să vor abate de pe calea rușinei și să vor face oameni de omenie! Asta așa să fină ani și ani de zile, ca să simtă aceste fapte stricate: cel ce-și vinde neamul său, îl va bate Dumnezeu!

Trăiască! trăiască

cei cu inimă românească!

*Scrisă dela o inimă de frate
Unde rușinea nu străbate!*

La această scrisoare a fratelui nostru din popor, avem de dat următoarea lămurire:

Cu numele noi n'am putut publica pe toți vîndușii, de prin toate cercurile, fiindcă nu ni-s'au trimis numele lor. Ce ni-s'a trimis, am pus în foale.

Dar de pe alocurea nici n'ar avea loc între marginile înguste ale foii, ci — datorința asta este a domnilor candidați de deputat din acele cercuri. Dînșii, acum după alegere, trebuie să scoată despre fiecare cerc o broșură (cărțică), în care mulțumind celor buni pentru purtarea lor bărbătească, să certe pe cei răi, punîndu-i cu numele, de pomenirea satului și de știre copiilor și nepoților.

Și pe cît știm, în cele mai multe locuri aceste cărțicele să vor și scoate. E de lipsă și e bine să se facă!

Încolo propunerea fratelui din popor, că oamenii din sat, să nu cheme la ospețele lor, la pomeni ori la alte privilegii de sărbătoare, pe cei rătăciți, și de i-or chema aceia pe ei, să nu primească chemarea lor, — să nu-i primească la clacă, nici la claca lor să nu meargă, nici binețe să le dee, — să-i incunjoare ca pe ciumași:

toate sunt lucruri foarte cuminți, foarte la loc, și dorim din inimă ca peste tot locul ele să se pună la cale, să se fină, ca pedepse naționale asupra celor păcătoși!

Mare potop în Bănat.

Scriam în numărul trecut că vești de mari stricăciuni ne vin din Bănat. Zilele următoare însă ne-au adus groaznice știri: Îndeosebi comitatul Caraș-Severinului a fost bătut de Dzeu cu potop ca și care de sute de ani nu s'a mai pomenit nici în țară la noi, nici în alte țări!

Zeci de sate au fost ori cu totul spălate de pe fața pămîntului,

ori nimicite de jumătate sau macar părți mari din ele! Tute și miț de vite au fost înecate! Casele din uliți întregi mai aproape de ape, au fost spălate de pe locul lor de nu să mai vadă nici urmă de ele!

Și, ce e mai jalnic, peste 250 oameni s'au potopit și ei în poputul de apeli!

Îndeosebi au fost înecate părțile bănățene, cu sate și orașele bogate și frumoase, românești. Valea-Nerel, Cerna, Timișul, Bistra cu nenumăratele povoai de pe dealuri și de pe munți, au pustiit tot ce-au nimerit în drumul lor! Vre-o 80 de comune românești și sîrbești s'au nenorocit cumplit! Pagubele să urcă la zeci de milioane de coroane. Și s'au prăpădit multe vieți omenești. În Bozovici s'au înecat 14 oameni, în Șopotul-nou 50, în Sasca 2, în Mocerii 7, în Iablanița 28, în Mehadia 13, în Bîrseasca o sută, în Dalboșet 15, în Slatina 15, în Cireș 6, în Glimboca 100. — În Mehadia și Orșova s'au prăbușit cîteva sute de case! Tot asemenea și în alte comune, mai ales în ținutul Bozovicului.

Poduri sfărmate, călătorie ruptă pe mai multe linii ferate, fire de telegraf și telefon stricate, arbori zmulși din rădăcină, trupuri moarte de animale pe tot locul! — asta e icoana de jale și amar din Bănatul greu încercat!

Cetim în «Drapelul» despre această nenorocire următoarele:

„Luni, pe la ora 3 d. a., nuori amenințatori să rostogoleau de pe culmile munților. Era o dogoreală grozavă, și Românii eșiți la lucrul cîmpului, presimțind oarecum urgia au început a rîi spre sate. Mulți vor fi ajuns, mulți însă nu. Urgia dezlănțuindu-să a fost îngrozitoare. Într'un restimp scurt puvoae enorme de apă s'au revărsat de pe rîpe spre văi, prăvălind cu sine stînci și arbori răsleți. Iar apele umflete au năvălit în satele situate pe țărmi, rupînd tot ce le cădea în cale. Satul românesc Șopotul-nou a fost ras de pe fața pămîntului. Linia ferată a fost distrusă pe o întindere de 4 kilometri. Podul cel mare dela Teregova, lung de 45 de metri a fost scos cu stîlpii săi de beton cu tot și dus de valurile Pe frumoasele văi ale graniței n'a rămas o șură, un staul, un sălaș, totul a fost spălat de torenții Mii de oi, boi, cai, și alte animale au fost răpite și înecate! Peste 4 sute de oameni să crede că sau înecat în valuri...”

Sasca e inundată, Cusici și Costolovăț nimicite, Moldova-nouă sub apă! Dela Biserica-albă până la Baziaș este un singur ochiu de apă!... De zeci de ani nu s'a pomenit o nenorocire ca asta, care a căzut asupra bietilor români din Almăj și din valea Carașului!...

S'a pornit adunarea de milă în toată țara pentru nenorocii noștri frați, — că mai tot Români sunt cari au dat de izbeliște.

Maestatea Sa a trimis îndată 100.000 cor. ajutor. Guvernul și el 100.000. Orașul Timișoara a votat 2000 cor. Banca «Victoria» din Arad a trimis îndată 500 cor. și directorul ei Dr. Oncu 100 cor., — și alte persoane și așezăminte cu stare trimit ajutoare grabnice, — că e vaer și jale mare în nenorocitul Caraș-Revenin!

Să se pornească peste tot locul stringere de milă!

Din cercul Lugojuului.

După două învingeri strălucite, am pierdut și cea mai puternică cetate a falnicului Bănat.

Cu ziua alegerii a înghițit pământul, ca dintr'odată, strigătele de însuflețire, podoaba de flori, sumețele banderii, lăsând în urmă numai — jele nemărginită și tăcere ca 'n mormânt.

Țăranul, care cu cîteva zile nainte mergea vesel și cu fruntea ridicată la urnă, pentru ca să-și dea votul acolo unde îi șoptea inima, pășeste acum în holdă cu ochii la pământ, pentruca să-și ascundă lacrămile.

Naintea ochilor lui trece și acum icoana scriboasă din ziua alegerii, cînd văzu sute de frați aruncîndu-să în brațele streinilor, îmbălați dobitocește, de rachiul jidanului, orbiți de banul lui Iuda!

Ce folos de-atîtea flori, de însuflețirea celor treisprezece sute de români treji, cari au rămas și acum credincioși steagului, dacă în ceasul al 12-lea atîta frați ne-au vîndut, trecînd hoțeste în tabăra dușmanului și bătîndu-ne apoi cu voturile lor.

E drept că ispita a fost mare. Rachiul curgea vale, cu zile înainte, iar telerii picurau din greu. Oamenii cinstiți erau oprîți, ziua la amiază în drumul mare de baionete, iar slujbașii și jidanii umblau ca liliecii noaptea, sub paza baionetelor din casă în casă, trezînd pe bietul român obosit de munca zilei din somnul lui, pentruca să-'l ispitească cu aur și argint, cu izlazuri, poduri de fer și alte făgădueli mincinoase. Insuși „măria-sa“ fișpanul să coborea la noi, umblînd din sat în sat și strîngînd mîna celui mai zdrențos „valach“.

Și au prins mulți slabi de inger. *Vagoanele de vite și de boi erau umplute cu vîrf de Români vînduți*, la acest mare tîrg de suflete. Sate întregi, ca Rădmănești, Barza, Cliciova și altele, (pe cari le vom da în lumea mare, la vremea potrivită, pentruca să se știe în tot Bănatul și Ardealul), să îndesau cu popii în frunte, în aceste vagoane, cari altădată numai porci și vite cu coarne poartă! Pentrucă vagoanele de persoane trebuiau țărănilor unguri, de prin colonii, cari și atunci erau mai prețuiți decît — reverenda popilor noștri, d'apoi acum, cînd nu mai are nici dracu lipsă de voturile și propta lor! În fuga acestor vagoane „briul roșu“ lui popa *Roxa* din Leucusești, bărbile popești ale lui Miloș din Barza, Stefanovici din Cliciova și altor preoți, să iveau de minune...

Unde ai fost, vlădică din Arad, să 'ți vezi ostașii și credincioșii învagonați așa beți, cum i-au adunat de prin birturi! Au mers cam pe cum i-ai povățuit în „înțeleptu-ți“ circular și cam precum le-ai pilduit, prin mersul tău la monumentul lui Kossuth!

Iar noi, cari mergeam în trăsuri împodobite cu flori și frunză verde, Imbrăcați sărbătorește, spre Lugoju, — priveam cu lacrimi în ochi la acești nefericiți, cari ne-au stricat cea mai frumoasă zi de sărbătoare...

„mîncăle-ar inima câinii,
mîncăle-ar casa pustia
și neamul nemernicia“...

Să nu ne mai dea Dzeu o zi ca aceasta!...

În acest întunec de păcate să iveau din cînd în cînd și cîte-o rază de mîngăiere. Am văzut comune întregi, unde ispita nu a putut rupe pe nime, afară de — preot! Mănăsturul a venit întreg, și la întrebarea noastră, dacă lipsește vre-unul, fruntașul înflăcărat Petru Gârda a răspuns cu un zîmbet amar: „numai popa s'a dus dracului“.

Nu a lipsit nici unul din Coșteiu și Gruin. Ochii ni-să scaldau în lacrimi de bucurie, cînd priveam la țărani vrednici ale acestor comune puternice, cari în toate luptele noastre naționale deschid focul și merg înainte. În fruntea celor din Coșteiu, mergea, alături de preot, chinezul (birăul) Ioan Petrovici, „înalt ca bradul și frumos ca luna lui Maiu“ (cum îi zice părintele Groza), avînd în buzunar pecietul, iar în inimă curagiul Românului verde, care ține mai mult la cinstea neamului, decît la „slujbă din mila domnilor“. Ar putea să învețe dela el mulți chinezi, cari de dragul nădrăgarilor și-ar vinde și pe mama lor.

Frumos s'au purtat Hodoșul, sub conducerea inimosului părinte *Blajovan*, Herendeștiul, Părul, Jabărul, Silha și multe alte comune, cari au spălat întru cîteva rușinea de pe fața noastră. Căci numai Dzeu ne știa rușinea amară, ce o simțeam, cînd vedeam atîția Români închiși prin birturile și magazinele Jidanilor, urlînd ca urșii și mirosind de departe a rachiul puturos!...

Între ei, mulți preoți și învățători, și pretutindenii trista figură a celui cu briul roșu!...

„Ca păstrama să se usuce limba lor, și vederea să le piară, ca lui Saul, în drumul Damascului. Să nu-i mai cunoască copiii lor, cînd să vor întoarce acasă, și câinii curților să le sfirtice carnea de pe trupuri. Să se usuce țărîna în care au aruncat mîinile lor sămînța și bucata de pâine să se facă peatră 'n gura lor“... Amin... Dr.

Galda-de-Jos, Iun. 1910.

Dle Redactor! Noi poporul din Galda-de-jos, ne-am încrezut foarte tare în preotul nostru, dară dumnealui fuse pentru noi ce nici odată nu am bănuț: vînzătorul turmei sale! Pentrucă numai el singur și-a vîndut biserica la baronul ungar, — întocmai cum cu înțeles hiclean a făcut și comasație, — așa că mai rău nu să poate face pe pământ, decum ne-a făcut

noaună popa *Aurel Hulea*. — „Hulea“ fi e numele și de hulă a și ajuns, ba ne-a făcut de hulă și satul nostru cel cinstit și cu nume bun totdeuna! Că Galda noastră e așa un sat românesc, în care nici un străin nu s'a putut ținea, afară de baronul cu averea lui legată aci de sat, — și satul nostru nu și-a dat nici odată cinstea pe rușine, pînă veni iacă popa s'o facă! Că el să unu cu baronul și să dete la o ticăloșie, la care nici cel din urmă „Român prost“ cum să zice, nu a făcut'o! Să vede că așa ne-a bătut Dzeu, ca cel mai „prost“ (aievea și nu după vorbă) Român din acest sat, să nu fie cutare țăran fără carte, ci, — popa nostru cel cu școlii!

Săracu satu nost, ce rușine dete peste el și ce durere în inimile bune ale poporului lui cinstit!

Vînzătorii de neam din Trăscău.

„Iară Iuda cel fără de lege, n'a vrut să înțeleagă — prin ce și-a atras moartea prin spînzurare“...

Nici că să putea altfel, decît că atît de urgisitul învățător gr-cat. din Cîmpeni, *Patrițiu Palade*, să dea și de astădată dovadă de vînzarea neamului său, după cum și în trecut a dat'o.

Da, Patrițiu Palade, învățător român, e acela, care — deși e susținut cu plată românească ca învățător — de cînd ne-a bătut soartea cu el, în tot timpul a lucrat contra binelui Românilor din Cîmpeni! El a fost acela, care a ajutat înființarea unei bănci jidovite în Cîmpeni și a primit slujba de scriitor, pe care după-ce Consistorul din Blaj l'a făcut luător aminte că o așa slujbă nu i-să poate îngădui să poarte — atunci a lăsat'o, iar acuma din nou a intrat ca slujbaș acolo.

Nu să putea dară ca acest neom să își schimbe purtarea din trecutul său românesc atît de grețos, deși tatăl-său — fie iertat — ca teolog abs. a fost unul dintre cei mai buni Români, deștept și cu dorul pentru înaintarea poporului său! Și ce deosebire izbitoare între fostul părinte și fiul său! De s'ar scula părintele cinstit din morți și ar vedea în ce stare a ajuns fiul său, ar plînge amar, ar blăstăma clipa în care s'a născut fiul său acesta și-ar lua biciul și l'ar scoate din nepătatul și cinstitul edificiu școlar, în tocmai cum Christos a scos pe vînzători din locașul Domnului.

Soartea lui ar vrednici-o și *Morar Todoruțiu*, *Morar Ionuțiu (Tuterli)*, *Bota George r. Săvușiu*, *Motora Dumitru (Groșțior)*, *Motora Mihaiu*, *Gîfleu George*, fiecare oameni neatrănători, dar rei la suflet și la inimă, căci pentru un „os de ros“ și-au vîndut neamul și au murdărit sfințenia steagului nostru național! Nu vă primească mormîntul!

Dar să gătam cu vînzătorii din Cîmpeni, de care să ține și popa *Petru Simu*, învățătorii *Ioan Molora* și *Avram Sirb* și proprietarul *Aurel Ioanette*, cari au rămas acasă, în loc a veni și a-și implini datorința de Român!

Ori ce credeți, că prin rămfnera acasă, nu ați stricat luptei noastre? Ba da, și încă mult! Iată de ce:

Mulți din tabera guvernului — locuitori în Sohodol, dar funcționari în Cîmpeni, cari aveau dreptul în amîndouă cercurile de alegători, însă puteau vota numai într'un loc, vîzînd că în Trăscău stau bine, — n'au votat aci, ci s'au dus îndată la Ighiu, și au votat acolo contra d-lui Alexandru Vajda-Voevod! Și așa voi în parte mare ați ajutat încă în două locuri, la căderea steagului nostru național! Păcat îndoit!

O Blajule, de numele căruia ne leagă atîtea întimplări mari istorice și pomeniri plăcute, cum îți pătează numele, nepătatelor Tale așezăminte, asemenea ființe, pe cari le-ai trimis cu bun gînd pentru păstoria poporului din Cîmpeni!

Coresp.

Preoți cu crucea 'n frunte?

Acum 3 ani de zile un preot măchnit cînd să zvonise că unii preoți propun religia ungurește — fără a mai și întreba de conzistor, — fiindcă le cerea asta deregătorile lumești și erau amenințați de ministru, cu tragerea congruei, — ne-a trimis niște versuri picurate din amarul sufletului său îndurerat. Vedeți, că și la venirea cu o cerere așa ticăloasă, stăpînirea tot pe „congruă“ să razimă. „Îți dau congruă; de nu faci cum zic eu, îți trag congruă“, — și așa mai departe! Congruă ici, congruă colo, cînd e vorbă de ori-ce rău, cu congrua vor fi împinși preoții noștri la fapte urite! Și aplecarea slăbănoagă a unor preoți, de a face totul pe placul stăpînirilor dușmane, numai să nu-și peardă bunătatea de „congruă“, — o bățjocurea cu drept cuvînt cinstitul preot în versurile sale.

Am ținut „poezia“ aci 3 ani și n'am folosit'o și rugam mereu pe Dzeu să nu aducă asupra noastră zile, cînd să ne vedem îndreptățiji a publica, la adresa unei preoțimi, ori părți de proșime, aceste versuri, ca potrivindu-li-se! Știrile de mai sus însă, de prin Bănat, dela alegerea din Lugoju, dela Trăscău, ca și de aiurea, ne fac să publicăm „poezia“ fratelui preot, că azi ea... să potrivește uitajilor de sine preoți, învagonați în vagoanele de vite, ca și celor ascunși pe fundul carului în fin (la Trăscău), ca și popii Marian dela Coadă-lepii ori Valea-lepii, și altora de o pănură cu ei, de pe aiurea. Iacă versurile, pe care acești preoți (onoare celor mulți, pe care ele nu ating!) să le cînte de aci încolo în loc de „Deșteaptă-te Române“ și „Preoți cu crucea 'n frunte“:

„Preoți cu crucea 'n frunte și congrua în spate,
„Poraiți astăzi la luptă, poraiți azi la război!
— „Voi'm mai bine 'n luptă cu dracu'n ne balt
„Decît să mai dăm astăzi noi congrua napoli!“

„Ne-ajunse sârăla ce-afita timp am dus-o
„Cînd alții mîncău grăunțe, iar noi numai (3) prescuri
„Ținuta noastră astăzi e-aceea care am spus-o.
„Căci congrua ne este — o foale din scripturi!“

Da! Pentru unii preoți, ce să lasă încărcăți în vagoanele de vite, ale can-

didatului maghiar, sau în curtea jidanului cutare, unde-s adăpați nu cu burete muiat în oțet și fiere, ci cu papricaș și bere, — pentru acest soi mongolică de popi, — apoi da, congrua e o foaie din scripturi mai sfântă, decît toate scripturile lui Christos și scripturile neamului nostru românesc! Pentru acești popi scoserăm la iveală pișcătoarea „poezie”, pe care mult am fi dorit să nu avem privilegiu a o publica nici odată!

NOUȚĂȚI

.....

= *Apropiindu-se 1 Iuliu, jumătatea anului, — rugăm pe onorații noștri abonați, să binevoiască a trimite înainte plata foilor și pe jumătatea a doua a anului, — iar cei-ce ar fi cu ceva restanță, să alătore și restanța.*

Insemnăm, ca să se știe de cu vreme, că numai doi numeri mai merg la adresa celor-ce nu vor fi în rînduială cu plata, trimițînd prețul înainte.

— *Rugăm cu o cale pe toți binevoitorii acestor foi, să stăruiască între cunoscuții lor, ca să se aboneze la aceste foi, cari sunt deosebit îngrijite pentru popor și potrivite tuturor trebuințelor lui.*

Prețul, vezi-l în fruntea foii și mai jos la invitarea de abonament. („Foi pentru popor“.)

Cei cari aveți foaia plătită pe anul întreg, — dați mandatul postal ce vi-a venit în foaie, la alt bun cetitor din comună, să-și aboneze și el foile cu ajutorul aceluși mandat (postautalvány).

Apostostolii artei.

Societatea noastră de teatru, ajutorînd cu știpeții pe cîțiva tineri cu dragoste de artă, ca cîntăreți, declamatori, jucători de teatru, — acei tineri vor să arete marei obște românești că ce au învățat, la ce s'au înălțat între altele și cu ajutorul Societății de teatru. Iar în același timp vor să arate cît s'au desăvîrșit pe tărîmul pe care i-a atras sufletul lor, — ei vor să facă și marea obște românească să aibă o bucurie, văzînd producții românești de artă (cu înaltă maiestrie) și să îndrăgească tot mai mult arta românească și s'o dorească și s'o spriginească.

În acest fel avem să înțelegem și călătoria pe care trei tineri artiști, dnii *A. P. Bănuț, Ștefan Mărcuș și Ionel Crișan* o fac zilele acestea prin ținuturile românești, dînd producții artistice cu conferințe, declamări, cîntări și pian.

Fiecare din cei trei tineri (dintre cari cel dintîi, dl *A. P. Bănuț*, e directorul artistic al Societății de teatru), au frumoasă școală de artă, la conservatorii în orașe mari din străinătate, și a-i asculta, e o desfătare sufletească pentru fiecare Român.

Stăruim cu dragă inimă, ca toți Românii, din apropierea orașelor, prin cari află că să vor oprî cei trei apostoli ai artei române, să grăbească a merge la producțiile lor,

atît pentru a-și face sieși o plăcere sufletească, cît și pentru a încuragia pe cei cari și-au ales acest apostolat în mijlocul poporului nostru.

Dnii *Bănuț, Mărcuș și Crișan* își încep șirul de producții măestre, la *Arad* și îl urmează în încă 9 orașe mai bogate în Români și cu jur românesc bun. Anume:

In 3 Iulie n. la *Arad*.
In 5 „ „ „ *Oravița*.
In 7 „ „ „ *Caransebeș*.
In 10 „ „ „ *Lugoș*.
In 12 „ „ „ *Orăștie*.
In 17 „ „ „ *Sibiu*.
In 21 „ „ „ *Brașov*.
In 24 „ „ „ *Blaj*.
In 26 „ „ „ *Abrud*.
In 31 „ „ „ *Bistrița*.

Programul concertelor:

Partea I: 1. Conferință de dl *A. P. Bănuț*. — 2. Dl *Ionel Crișan*: a) „Solomoane căpitane”, doină de *H. Kirchner*; b) „Bădișor depărtîșor” doină de *T. Brediceanu*; c) „Știi tu mîndră ce ți-am spus” de *Gh. Dima*. — 3. Un punct de pian (în *Arad* d-ra *Onora Luca*). — 4. Dl *Ștefan Mărcuș*: a) „După ochi ca murele”, b) „Năcăjit ca mine nu-i”, doine de *T. Brediceanu*; c) „Ciobanul” de *Gh. Dima*.

Partea II: 1. Dl *Ionel Crișan*: a) „Groza” baladă de *V. Alexandri*, b) „Somnoroase păsărele” de *M. Eminescu*, muzică de *Gh. Dima*, c) „Hop, țurcă, țurcă” de *Gh. Dima*. — 2. Dl *A. P. Bănuț*: Declamațiuni. — 3. Dnul *Ștefan Mărcuș*: a) „De ce nu-mi vii” și b) „Peste virfuri” de *M. Eminescu*, muzică de *Gh. Dima*; „Romantă” din *Aida*, actul I, muzică de *G. Verdi*.

Textul tuturor cîntărilor să vinde seara la cassă.

Publicul este rugat a se înfățișa acurat la ora pusă, — căci îndată după începere să închid toate ușile localului, pentru a nu se mai tulbura ascultătorii.

În afară de acestea, cîntăreții mai au în rezervă și le cîntă la cerere, următoarele compoziții: „Foaie verde foi de mac”, „Cine n'are dor pe vale”, „Trageți voi boi”, „Cîntă puiul cucului”, „Spune-mi mîndro adevărat” de *T. Brediceanu*; „Foaie verde de bujor” de *H. Kirchner*; „Spune-mi codrule vecine”, „Doină” de *S. Scărlătescu*; „Departo clopotul răsună”, „Ciobanul” de *I. Mureșanu*; „Sub fereastra mîndrii mele”, „Mîndruțo de demult”, „Ștefan Vodă și codrul”, „Biată inimă nșelată”, „Dorința”, „Cîrcile” de *G. Dima*, „Vis îngînat” de *G. Șorban*, etc.

Acompaniamentele la pian vor fi susținute de următorii artiști și diletanți de valoare: Profesor *Lassel*, Dr. *G. Șorban*, Dr. *C. Muntean*, Dna *Maria V. Braniște*, dșoara *Voileanu*, dșoara *Onora Luca*, și alții.

Examenul de maturitate la gimnazul gr.-cat. de *Beluș* s'a ținut în 13—17 Iunie n. Rezultatul e următorul: Maturi cu eminent *Pau* depus 6 elevi: *Nicolau Flueraș*, *Alex. Leipnik*, *Teodor Nes*, *Ioan Nistor*, *Ioan*

Popoviciu, *G. Ștefanica*; maturi cu *bine* iară 6 inși: *Sabin Anca*, *Eleonora Ciurdar*, *Traian Balea*, *Victor Magyar*, *Cornel Olar*, *Sever Al. Pelle*; maturi 20: *T. Bar*, *Z. Batori*, *Vasile Bojor*, *Valeriu Burcuș*, *Ignățiu Borza*, *Ioan Epure*, *Coloman Fazekas*, *Aurel Filip*, *Ioan Golya*, *Oct. Hummer*, *Ștefan Mărcuș*, *Emile Huț*, *Vas. Marchis*, *Petru Nemoian*, *V. Papp*, *Victor Papp*, *Val. Popoviciu*, *Vasile Rugea*, *V. Sălăgian*, *Laurențiu Sima*. Avizați din cite un obiect la repetiție în Sept., 9 inși.

Răspuns întregitor. La întrebarea pusă în numărul trecut (Vezi: O dezvinovățire. Din *Măhaciu*), că Românii din *Măhaciu* și dl protopop, cu cine au votat, — primim următorul răspuns:

„Onorată Redacțiune!

Vă rog să binevoiți a-mi publica răspunsul la întrebarea ce mi-o ați pus în extrasul dezvinovățirii mele, publicate așa de tîrziu. (Halul din timpul alegerilor a întîrziat publicarea. Red. »Lib.«).

Conform Manifestului, ca Român, nu am avut pentru cine să votez, și așa la alegere nu m'am dus.

Incît e pentru parochieni, fiind terfelit atît de prost prin foi, chiar de un *Mohăcian*, nu am avut voia a mă ocupa cu ei, ci i am lăsat de capul lor; cu cine au votat, nu știu. Prin publicarea pamfletelor date de nu știu cine, să sufoacă activitatea în om și să strică mult poporul.

Măhaciu, 19 Iunie 1910. Cu toată stima: *Gavril Pop*, vprot.

S'o spunem dară noi, că noi știm: Toți alegătorii din comuna părintelui protopop au votat cu candidatul tiszaiist (al stăpînirii). Rău destul. Și apoi »tactica« asta, ca poporul să și-l lase dus în tabera cutare, — am mai văzut-o și nu ne bucurăm de ea și n'o lăudăm!

Advocatul „Făgetenei”. Avem deosebita onoare a aduce la cunoștință, că începînd cu 1 Iunie n. conducerea interimală a cancelariei advocațiale a institutului nostru am încredințat-o dlui *Dr. George Gërda*, avocat în *Făget*. — *Făget*, în Iunie 1910. — „Făgetana”, institut de cred. și de econ., soc. pe acții.

Examenul la gimnazul gr.-or. român din *Brad*, — au loc din 17 pînă în 24 Iunie cîl. vechiu (30 Iun. n. — 7 Iul. n.), anume: în fiecare zi dela 7 pînă la 12 oare, fiecare clasă o oară, din un ștudio, iar o clasă din două ștudii, două oare.

Examenul de cant cu toate clasele să va ținea în 24 Iun. v. după serviciul divin.

Examenul de gimnastică, în 19 Iun. v. la orele 5 d. a.

Examenul scripturistic cu privațiștii în 22, iar în 23 verbalul.

Incheerea sărbătorească a anului școlar să va ținea *Duminecă* în 27 Iunie v. după serviciul divin, la care vor lua parte toți elevii și profesorii.

După incheerea anului școlar să vor împărți de cătră profesorii de clasă, în salele de prelegeri testimoniile.

Întîia Expoziție de jocuri naționale bărbătești în *Elisabetopol* (*Ibașfalău*). Ca să scoatem la iveală comoara, care viiază în arătarea atît de frumoasă a poporului nostru prin jocurile așa numite „pe băț” (călușeri, bătuta și altele) și să dezvoltăm prin aceasta dragostea față de aceste moșteniri dela strămoșii noștri, ne-am hotărît a aranja în ziua adunării însoțirii noastre economice comerciale „*Mugurul*” din *Elisabetopol*, a cărei membrii sunt aproape 4000 plugari — expoziție de aceste jocuri.

1. Trupele de jucători, cari doresc a participa la expoziție, să stee din cel puțin 5 membri și cel mult 9 membri.

2. Fieștecare trupă de jucători să aibă cite un vătav și lăutarul ori fluerașul lor.

3. Jocurile sunt a să juca în acea formă originală, în care să obicinuește în comuna de unde e înjghebată ceata de jucători.

4. Este de dorit, ca membrii unei cete de jucători, se fie intrucît să poate la fel îmbrăcați, în chlp sărbătorec și cît să poate mai obicinuit în comuna de unde e ceata.

5. Să vor împărți din partea unui mic juriu de pricepători patru premii de 50, 30, 20 și 10 cor., pentru acele 4 cete de jucători, cari să vor deosebi. În ziua expoziției toți Călușerii vor avea întreținerea gratis.

6. Strigăturile să nu lipsească la comunele unde sunt obicinuite.

7. După ce expoziția de jocuri e plănuită a să aranja în a doua jumătate a lunei Iulie, cetele de jucători doritoare a lua parte, sunt a să înștiința cel mult pînă în 15 Iulie 1910 la adresa avocatului *Dr. Alexandru Morariu* din *Elisabetopol* (*Erzsébetváros*), care va vesti cetele de jucători la timp despre ziua expoziției.

8. Cetătorii acestei înștiințări, sant rugați a o împărtași la vătavii călușerilor din comună, dezvoltînd atragere în ei față de expoziția noastră.

Călușeri de pe cîmpie
Cu opinci de ciocirle
Călușeri de pe *Tîrnava*
Cu opinci ce sboară 'n slavă,
Mureșeni sprinteni la joc
Veniți toți — veniți cu foc
S'arătăm lumii ce știe
Românașu'n veselie!
Ura! lumea să vuiască
Sub opinca românească!

Omor în drum. În comună *Cristian* (*Îngă Sibiu*), s'a ținut licitație publică pentru lemne din munte, în 30 Maiu n. și au fost mai mulți oameni din comunele dinprejur. După ce s'a gătat licitația, cel care a cumpărat a rămas pînă la urmă, apoi s'a băgat în o crîsmă. Acl *Dumitru Pampu* din *Gurariului* a sărit cu un păhar să deie în *Petru Soloiu*, tot din *Gurariului*, avînd

dușmănie pe el tot pentru lemne, că Dumitru Pampu ar fi vrut numai el să cumpere lemne. Pampu s'a pus în înțelegere cu un Sas din comună, George Hoprich, ca să bată pe P. Soloiu și pe Ion Dumitru Cătoiu, căi va da Sasului banii. Petru Soloiu și I. D. Cătoiu au plecat către casă, spre Gurărlui după 9 ceasuri seara, și când a ieșit din comună în câmp, cale de 300 de pași, iacă vine George Hoprich pe dindărapt și i trage una bună în cap la Ion D. Cătoiu, încît acesta cade jos! I'a spart capu și i-a rupt o vîină din ceafă! După ce l'a pus jos, s'a dus de a dat una și lui Petru Soloiu, peste mîna stîngă, apoi mai multe lovituri în cap răbindu-l greu, încît dimineața l'au găsit mort în drum, aruncat în șanț. Dară în Cătoiu a mai rămas o lingură de viață, deși nu i limpede nici acum la cap. La Petru Soloiu au venit comisia dela Sibiu și gendarmeria, de au făcut cercetare și au prins pe făptuitor, pe Sasul și pe Dumitru Pampu, că el a învățat pe sas ca să-i omoare. Acuma-s la tribunal arestați, până să va face legea, că sasul Hoprich au spus tot cum l'au învățat Dumitru Pampu. După bietul, Petru Soloiu, a rămas o văduvă cu cinci copii, cel mai mare de vre-o 18 ani, cel mai mic copil la pept de două luni. Toată lumea e scîrbită de mișelia asta.

Bârsan în Ardeal. Dl Zah. Bârsan și doamna au început reprezentațiile vestite și de noi, prin orașele ardelene. A doua zi de Rusalii au jucat în Brașov, piesa „Revolta” și „Cartea III. cap. I.” și s'a declamat. Gazeta scrie:

„Prestațiunile artiștilor au fost excelente! În deosebi a plăcut mult jocul plin de temperament al doamnei Olimpia Bârsan. Toți trei artiștii au fost viu aplaudați și chemați la rampă!...”

Acum Sîmbătă (25 Iun. n.) vor juca a doua oară tot în Brașov.

La Orăștie vor juca în 5 și 6 Iulie n.

Ninsoare aproape de Iulie! După uenorocirile cu ploile prea multe și grindina, cari au potopit hotare întregi, — zilele astea ne mai apuseră, acum aproape de Iulie, și săpadă! În munții Sibișelului, spre Miază-zi dela Orăștie, să vede de 2 zile săpadă mare! Copere vîrfurile lor de tot, din noaptea de 20 spre 21 Iulie. Și aerul e rece de tot și dimineața și seara frig de-a binele!

Din Kezdivásárhely să telegrafiază în 21 Iulie: De azi dimi-

neața pe aici ninge. Munții sunt coperiți cu strat proaspăt de săpadă!

Dela Alsókubin în aceeași sădă în aceeași zi, știrea: De ieri după prînz vremea s'a răcit tare. Pe munți a nins.

Și de bună samă și prin alte părți aleg țării. Și s'a făcut pagube mai ales păcurarilor cu oile în munte. Oile tunse să îmbolnăvesc și să potop.

Inginerul Vlaicu a început probele sale de zbor cu mașina sa, pe platoul dela Cotroceni, lângă București. A făcut în 17 Iunie trei încercări, întii mai mici, apoi mai avîntate, și toate trei au dat semne vădite, că mașina e bună, că dl Vlaicu va putea zbura bine cu ea și că are viitor!

Chiar la întiile probe a luat parte Prințul-Carol care a felicitat pe dl Vlaicu.

La a treia slobozire pe pămînt, o aripă a mașinei s'a lovit nițel de pămînt și s'a indoit osia unei roți, și mașina e acum în reparare, apoi să vor urma probele.

Sara s'a dat o cină în onoarea tinărului zburător român, luînd parte și dl Dr. Vaida aflător în București.

Un măestru păpușar și un barbier — să caută pentru comuna fruntașă Vinerea. Și unul și altul ar avea venit frumos. E comună mare, curat românească. Barbierul ar putea avea venit de 50 până 60 fl. pe lună.

Petreceeri.

Intelegința română din Lechința și jur invită la „Petrecerea de vară cu dans” ce aranjază în 17 Iulie n. 1910 (prima Duminecă după Sf. Petru) în pavilionul „Coroana” din Lechința. Venitul curat e merit bisericii române din Lechința și Herina.

— Petrecere de vară să arangiază Duminecă, la 13/26 Iunie a. c. în „Prundul” com. Sibișelul-Vechiu (lîngă Orăștie). La caz de vreme rea, să va ținea în ospătăria dlui Ștefănescu. Începutul la 2 oare p. m. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2.50. Venitul curat că va folosi spre scopuri culturale. — Muzica lui Gogi din Orăștie. De vîptualii sunt rugați a să îngrijii on. oaspeți; de beuturi bune, să vor îngrijii arangiatorii.

Calendar nou. Papa din Roma — dupăcum spune o foaie nemțască, plănuește un calendar nou; Călințarul cel nou să va forma cam în chipul următor: Anul de 365 de zile să va împărți în 4 anotimpuri, de cîte 13 săptămîni fiecare, ceea ce or face 364 zile. Cele două luni dela începutul fiecărui anotimp vor fi de 30 zile, iar a treia de 31. Cea din urmă zi a anului, ziua a 365 nu va avea nici un dat (nu va fi luată în socoteală), ci va fi anul nou fără ca să se numere. Din 4 cîte 4 ani, cînd

adecă e an »visect« (de 366 zile), ziua asta, cu care e mai mare anul acela, nu să va adauge la luna Februarie, ca până acum, ci va fi așezată între 30 Iunie și 1 Iulie, iar răș cu ziua fără dat. În chipul acesta și luna Februarie va fi întreagă (nu va mai avea numai 28, ori 29 zile), iar zilele tuturor anotimpurilor vor fi de acelaș număr de mari. Anul nou va fi întotdeauna Duminecă, și ziua aceasta nu să va numi Duminecă, ci ziua anului nou, iar 1 Ianuarie va fi Lunia. Paștile vor cădea întotdeauna pe 7 Aprilie, pe zi de Duminecă, ca și până acum.

CONVOCARE.

Secția industrială a „Reun. Economice” din Orăștie invită prin aceasta pe membri ei la **adunarea generală** ce să va ținea Sîmbătă la 25 Iunie 1910 la 8 ore seara în localul reuniunii.

La ordinea zilei sunt: Raportul președintelui, raportul cassarului și al bibliotecarului. — Eventuale propuneri.

Din ședința comitetului dela 18 Iunie 1910.

G. Suciu,
notar.

Adr. Cristea,
președ.

Intîlnire de colegi. În urma cuvîntului dat și a legămîntului luat, prin contractul, care s'a încheiat între colegii cari am absolvat preparandia gr.-or. rom. din Arad în anul 1890, cu care am fost încredințat cu ducerea în deplinire a acelu legămînt invit pe toți colegii la intîlnirea ce are să se țină în ziua de 16/29 Iunie a. c. în edificiul seminarial din Arad, dimineața la 11 ore. La 12 ore la prînz comun, să va aduce hotărîre în ce chip să eternizăm ziua convenirei noastre.

Damaschin Medre
preot-învățător.

FOI PENTRU POPOR.

de tot potrivite și pe înțelesul tuturor, sunt ale noastre dela Orăștie, cari sunt scrise așa, că fiecare om, cît de puțină învățătură, să priceapă deplin fiecare vorbă din ele!

Sunt scrise și întocmite a-nume pentru popor, „Libertatea” adună știrile politice din țară și din afară, și întîmplările.

„Foaia Interesantă” spicuiește prin cărți și foi ce e mai ales și ce ar fi mai plăcut și folositor de a fi cetit de popor, cu scopul a împreună îndeosebi tineretul cu cetit. Prin spicuirii în istoria neamului, lucrează la întărirea suflotească a Românilui, arătîndu-i pildele mari ale părinților și moșilor. (Vezi „Pagini alese”).

„Tovărășia” vrea să lumineze

pe oamenii noștri asupra căilor, care își pot păzi mai bine averea lor, precum și asupra acelor, cari prucezînd, își pot înmulți acel avut!

Toate trei la olaltă aceste foi de tot ce trebuie sufletului țărânii române, pentru a fi luminat și să bine povățuit!

Și toate aceste foi, a căror preț este 8 cor. pe an, fiecare țară le poate avea pentru neînsemnata sumă de 5 cor. pe an, iar de acum până la capătul anului, cu numai 2 cor. 50 fileri.

— Acei cari să însoțesc și cer să le meargă 5—10 ori mai multe „Libertate” cu tot ațtea foi Interesante și Tovărășia, toate pe o singură adresă (avînd adecă a fi trimise de aici în un pachet în anul din cei însoțiți), și soții avînd a duce foile dela acela în fiecare Sîmbătă — aceștia le capătă cu numai 4 cor. 4 fil. pe anul întreg, sau cu 2 cor. 2 fil. de acum până la capătul anului (jumătate de an). Fiecare soț plătește cîte 4 cor. 40 fil. (sau 2 cor. 20 fil. pe jumătate de an) și fiecare i-se vor trimite în pachetul celui unu, toate trei foile: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Tovărășia”.

— „Foi Interesante” pentru tinere (adecă fără „Libertatea” ori „Tovărășia” să pot cere cît de multe, avînd a să trimite de fiecare „Foaie Interesantă” 1 cor. pe an sau 50 fil. pe jumătate de an. Atun să pun în pachet de pildă 10 Libertate și cele 10 Foi Interesante și 10 Tovărășii ce să țin de ele, și peste ele, deosebit, încă 10—20 Foi Interesante pentru tineretul ce ar dori să capete această foită singură.

Răspîndiți-le cît puteți mult în popor cît prin ele răspîndiți lumina adevărată și inima românească cea mai curată!

POSTA REDACȚIEI

Dsale Alex. In. în A.-Szalank. Foaia și-s'a trimis îndată ce ai abonat'o. pe adresa dată. Intrebă numai la cine împarte posta băeșilor.

Ds Al. Alb în Bonfida. Adresa dtale la noi e bună, cum ai dat'o, foile îți merg. Ți-am trimis de nou numerii din urmă. Nu i-ai primit nici acela?

Ds. S. Br. loco. Versurile „Din soferințele poporului nostru, nu le pînzi” publ ca. Am avea negreșit proces mare pentru ele!

Dlui M. Dărl. în Bob. Același răspuns!

Un tinăr din familie bună, ab-solvent de clasa III sau IV-a gimnazială sau reală află loc ca **PRACTICANT** la firma: (754) **Ioan Comșa și Fiu** 1—3 în Seliște (Szelistye) comit. Sibitului.

O mașină de împlătit cu cai.

O mașină și manej pentru 4 cai, încă nefolosită, să vinde din mână liberă, cu preț moderat!

A să adresa la: 755 1—2

VASILE HAGEA
în MUZSINA u. p. Nagyenyed.

Cel mai bun   Cel mai ieftin   Cel mai practic

CHEAG

pentru închegarea laptelui.

Preparat pe cale chimică din cele mai curate rinze de vițel.

(752) Pentru bunătațea, folosirea practică, precum și pentru curățenia lui, primesc garanție!

În Ungaria mai ieftin și în calitate cea mai bună să poate căpăta la: **Fényes-Örményes** (Krassó-Sz. megye).
Muștră, catalog de prețuri și îndrumare trimis ori-unde gratuit și franco!
La comande, să scrieți că ați cetit de acest chlag în foaia aceasta.

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvînto

PURGO BAYER

Respinge tablete netede, fără presarea asta, că-s falsificări!

Ți-e dragă sănătatea?

Atunci trebuie să știi că vestitele

PURGO-BAYER

sunt singurele tablete ideale și nestrictoase de mînat.

(746) 2—20

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvînto.

PURGO BAYER

Respinge tablete netede, fără presarea asta, că-s falsificări!

Cînd veniți la Orăștie

nu uitați a cerceta următoarele

FIRME ROMÂNEȘTI

vrednice de toată încrederea și de tot spriginull

Ion Lazaroiu,prăvălie de pînză, bumbac, lînării, haine de călușeri, și tot ce e de lipsă țărănilor.
In piață, colțul de jos.**A. G. Muntean,**prăvălie de manufactură, pînzării, lînării, toți articli de țesut.
In piață (în fața cafenelei Eisenburger).**Ilie Lădăriu,**măstru ferar, potcovitor diplomat, depozit de trăsuri și pluguri, și rotărie.
Drumul țării nr. 50
(dela biserica română peste drum).**Simion Corvin jun.**Prăvălie de haine bărbătești și de copii.
Pălării și Croitorie!
Drumul țării.**Artemiu R. Brassai,**pielărie la „Ciobanul“, vînzare de opinci, în mare și mic.
In casa hotelului „Coroana“.**Aurel Oprean,**prăvălie de modă, mare asortiment în articole moderne. Prețuri fixe!
In piață, lângă Cafea Eisenburger.**Nicolae Oprîșiu,**măstru pantofar
Drumul țării nr. 38
(dela școala română peste drum).**Ioan Lăzăroiu,**măstru pantofar, pregătește tot felul de încălțăminte, domnești și țărănești!
Drumul țării nr. 5.**Brutus Brassai,**măstru măsar, depozit de mobile și sicrie (copârșae).
Drumul țării nr. 3.**IOAN ROB,**prăvălie mixtă și de ferărie: platene, sobe, coase, furcoale, oale de fer și de pleu, țiment, beoxin, căruțe și scaune pentru copii mici, pluguri și tot felul de ferărie. Garduri de sîrmă (drot) Băcănii: fărînă și toți articli de hrană.
Tot felul de fărîburi și oleiuri.
Piața poliției.**Ioan Vărmăgean,**măstru pantofar. Ghete moderne precum și pentru țărănițe. Pentru copii lucra gata! Prețuri moderate!
Str. Berării (față de judecătoria).**Antoni Balomiri,**măstru pantofar, ghete după comandă, cel mai bun material! Prețuri moderate! Depozit de ghete (păpuși) gata! Ghete pentru țărani din piele de vix, cu 4 fl. (8 cor.) Ghete de copii dela 2 cor. până la 5 cor. — Jumătăți pentru casă ieftine și frumoase.
Str. Berării (față de crișma la „Strugur“)**Publicațiune de licitațiune.**

Institutul de credit și economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie—Szászváros, publică prin această licitațiune cu termin pînă în 1 Iulie n. 1910, pentru darea în întreprindere a lucrărilor împreunate cu întregirea edificiului hotelului „Central“, ce formează proprietatea sa, precum și cu zidirea unei sale de reprezentațiuni, de-asemena în legătură cu edificiul numitului hotel, lucrări preliminate la suma de K 100.000.

Cei-ce doresc a întreprinde aceste lucrări, pot să vadă și să ia informațiuni, asupra planurilor și condițiunilor de zidire, în cancelaria direcțiunii institutului „Ardeleana“ în fiecare zi de lucru între orele 10—12 a. m.

Orăștie—Szászváros, la 15 Iunie n. 1910.

Direcțiunea.

„Ardeleana“institut de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștință publică, că „ARDELEANA“ institut de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării cassei, să pot ridica ori-și cînd, și

acoardă tot felul de Imprumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7—8%.

Localitățile Filialei „Ardeleniei“ în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii „Jiana“ și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Dumineci și sârbători — dela 8—12 a. m. 3—5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleniei“ este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori-ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910.

(657) 14--30

„Ardeleana“institut de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

Nr. 529/910.

Publicare.

Pe baza concesiunii ministrului reg. ung. de agricultură Nrii: 26358-I/A-2 și 66800-I/A-2/1908 comuna Gurariului dă în exploatare pe calea licitațiunii publice lemnul de lucru, fără coajă, de pe un teritoriu de 285.89 jughere cadastrale, și anume 23.425 2 m³ lemn de brad, 3777.5 m³ lemn de pin, precum ca lemn de ars 23.338.2 m³ lemn de fag, și 365 m³ lemn de mesteacăn și de plop.

Licitațiunea publică împreună numai cu oferte închise să va ținea în 10 August 1910 la 3 oare p. m., în cancelaria comunală, din Gurariului.

Prețul de strigare e: 155.497 K 60 fl.

Vadiul: 15.550 K

Oferte ulterioare nu să i-au în considerare.

La ofertele închise e a să acluda vadiul.

Condițiunile licitații precum și a contractului de încheiat să pot vedea la primăria comunală, din Gurariului, precum și la curatoratul silvanal reg. ung. al cercului Săliște, în decursul oarelor de oficiu.

Să observă că pădurea în care să vinde lemnul, e situată lângă rîurile Cibinul mic și mare, care sunt acomodate pentru plutire și sunt întocmite spre acest scop, și pe care comuna proprietară de pădure are dreptul de plutire.

Gurariului, în 12 Iunie 1910.

(753) 1—3 Primăria comunală.

Casă de vînzare.

Casa sub Nr. 5 din strada Bisericii vechi în Orăștie, stînd din 3 odăi, bucătărie de vară, bucătărie de iarnă, șură, pivniță, grădină mare, și tot ce e de lipsă la o curte economică, —

e de vînzare

din mână liberă. Pentru informații mai de aproape a să adresa la:

Aurelia Haneș

în Petrifalau (p. u. Szászsebes) și la Elisaveta Haneș în Hărău (748) 3—3 (p. u. Maros-Solyms).

Casă de vînzare.

Casa aflătoare în strada Bereriei Nr. 16 din Orăștie, — este

de vînzare din mână liberă.

Informații mai apropiate să dau de proprietara:

(745) 3—3 Olga Toth.

2 învățăcei

În prăvălia mixtă a subscrișului să primesc îndată doi învățăcei. Să cere să aibă 1—2 clase gimnaziale, reale ori civile.

Cei cu cunoștință de limbi să prefer.

A să adresa pentru înțelegere mai de aproape, la subscrișul: (752) 1—4

IOAN COMLOȘY, comerciant, Dobra (Hunyad-Dobra).

A apărut broșura

Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare

sau

Alcoolismul și urmările lui

din punct de vedere, economic, igienic, moral și național. De Pr. D. Voniga. Tipografia Nouă, Orăștie. 1910.

Broșura să estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricacioase ale beuturilor spirituoase. în speșial asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. Tuberculoza (oftica) și morburile mentale. 7. Alcoolul și morală publică sau raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și credința, sau efectele alcoolismului asupra posterității. Copiii befișilor. 9. În resumat! Alcoolismul — Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare. 10. Lupta în contra alcoolismului. Combaterea beției. 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățămînt antialcoolic.

Prețul broșurei 1 cor. 60 fl. Să poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile. (725) 6—6

Josef Bumbala

În Frankstadt a/n (Mähren) ofere cu prețurile de fabrică, direct privaților cu rambursă: Pînză patentă, Covoare de pat, Șifonuri, Damast de mătăsă, Tesetură de Rumburg și alți articli de țesătorie!

Mustre și catalog, franco. — Multe scrisori de mulțumită. Lucească cu 300 războaie!
(649) 10—13

Am de vînzare o casă cu grădină de pomi, așezată pe 6¹/₂ jugăre de pămînt bineroditor, care să vinde din mână liberă, cu bucate cu tot (sau cu holdă).

Doritorii să se adreseze la:

Bodla Athanasie în Tuson
u. p. Usdi Sst.-Péter. (751) 1—1

Bere ieftină! Cine vrea să aibă bere cu preț ieftin, — să cumpere cu lada dela

George Herlea din Vinerea,

care vinde ori-cui lada de 50 sticle, cu numai 13 cor!, adecă i-să vine glaja de bere cu numai 13 cr. (26 fileri).

E bere bună de Steinbruch (Köbánya), prima!

Toți crâșmarii din jurul Vinerii, să cumpere de aci!

Celor din jurul Orăștiei, dacă cer, le face să le vie tot în acel preț, la stație în Orăștie! (o) 1—3

O proprietate mică

cu casă de locuit, avînd 5 odăi, mai multe încăperi laterale, cu grădină cu tot felul de pomi prețioși, — loc foarte potrivit pentru cultivare de galițe, pentru lăptărie ori vinărsărie, — să află de vînzare în comitat. Hunedoarei, ținutul Orăștiei. Adresa la admin. foii. 744 4—5

PENTRU ECONOMI!

Cel mai bun mijloc pentru: **stropirea viilor, ba și a pomilor**

să capătă la apotecarul

Cornel Demeter din **Orăștie — Szászváros** (lingă biserițele evang. reformate), și anume:

Peronospin-ul! E mijloc aplicat cu cel mai mare folos la stropirea viilor, în contra *peronosporiei* (a „manei“ care uscă viia).

E neasămănat cu mult mai bun și mai ieftin în folosință „PERONOSPINUL“ decât piatra-vinătă!

Cu „Peronospinul“ stropind viia, pui la 1 hectolitr de apă praf de 50 fil., pe când piatra-vinătă trebuie să pui de 1 cor. 60 fil., fiind piatra-vinătă foarte scumpă.

Ca fiește-care proprietar de viie să poată căpăta numai adevărul „Peronospin“, fac și ușurarea aceea, că deja la comande de 15 pachete, îl trimit *francat*, adecă posta plătită de aici, pentru 7 cor. 50 fil.

Prin întrebuintarea „Peronospin“-ului, viia va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel *roada de vin mai bogată!* Experința a devenit, că prin folosirea pietrii-vinete, nu să ajung aceste roduri, — poate pentru aceea, că piatra-vinătă verzește peste măsură frunzele și prin asta bea din puterea și sucul viței! Praful de stropit al meu, „Peronospin“-ul, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă (mană). **Prețul unui pachet e 50 fil.** „Peronospinul“ este deja de 7 ani în întrebuintare cu cea mai frumoasă izbândă! — E preparatul meu propriu! — Fiecare pachet e provăzut cu numele meu!

Folosul „Peronospinul“-ui s'a dovedit și la stropirea pomilor, mai ales a pomilor tineri, cruzi, pentru a-i scuti de feluritele musculițe și gînganii ce-i opăcesc în desvoltare!

Revînzătorii, comercianții, capătă răbat. (725) 7-8

A să cere la: **CORNEL DEMETER,** apotecar în Orăștie-Szászváros.

În fabrica de var din Orlat, să arde și expediază zilnic, în mare și mic, renumitul

VAR DE ORLAT cel mai spornic var, liber de piatră și de zgură. Preț moderat, serviciu prompt și real.

714 9-10 I. BANCIU, Orlat.

Picături de stomac BRADY!

provăzute cu marca *Sfeta Maria dela Mariaczell*, căror poporul le zice picături de stomac de Mariaczell, s'au valorat de 30 ani așa, că nu pot lipsi din nici o casă. Efect minunat la *durere de stomac*, ardere și zgirciuri de stomac, înfundare, durere de cap, vomare, nesomn, lipsă de sînge, etc.

Să capătă în toate farmaciile. — O sticlă mare 1 cor. 40 fileri, o sticlă mică 80 fileri; 6 sticle 5 cor.; 3 sticle duple 4 cor. 50 fileri, franco, trimite preparatorul

C. BRADY, „Regela Ungariei“, Wien, I., Fleischmarkt 1. (depot 241).

Grijiți să fie marca *Fecioara Maria dela Mariaczell*, pe pachetarea roșie și subscrierea de pe chipul de alături. (606) 17-20

Cine dorește călătorie bună și iute — de plăcere — în

6 zile la America

acela să ceară îndrumări românești dela **FALK și Comp.** (600) cancelarie românească 20-26 Hamburg, Raboisen 30.

Costume Săliștenești!

Cele mai frumoase costume, cel mai elegant port femeesc între toate porturile femeiești populare la noi Români, e mindrul

port săliștenesc cuceritor căci cit e de simplu, e totuși fermecător prin curățenia lui! Asemenea și portul bărbătesc dela Saliște, e cel mai românesc și frumos!

În *Atelierul meu de costume săliștenești*, aflător în Orăștie, în strada Promenadel nr. 13., casele proprii (drumul ce duce din Piață spre casarmă și promenadă), — pregătesc foarte frumoase *costume săliștenești*, atât pentru femei, cât și pentru bărbați.

În atelierul meu lucrează în toată bunăvremea 10-12 lucrătoare, fete și feciori, sub supraveghierea mea, și costumele mele săliștenești, cu care ies și la târguri de țară în comitatul Hunedoarei, sunt foarte căutate și cu drag cumpărate de femei! — Primesc să fac și să trimit costume și la cereri prin post! Să mi-să dea numai mărimea persoanei ce dorește a le avea!

Prețuri potrivite! — Lucru bun și cu gust!

Dumitru Jurca,

croitor de costume săliștenești în Orăștie, strada Promenadel nr. 13, casele proprii.

(697) 8-12

„CRIȘANA“ institut de credit și de economii, societate pe acții în BRAD.

FILIALĂ în HĂLMAGIU.

* Anul fondării 1890. *

Capital social . . . . 200.000 cor.

Fonduri proprii peste . 150.000 cor.

Depuneri peste . . . . 1 milion cor.

Primește depuneri spre fructificare cu 5%. Darea după interese o plătește institutul. Să replătesc, după starea cassei, sume cit de mari și fără abdicere și fără a să computa porto la retrimiteri. La dorință să trimet cecuri postale, prin cari expediția banilor la bancă să face fără spese.

Acoardă împrumuturi pe cambii, cambii cu acoperire ipotecară, obligațiuni și pe efecte, în condițiuni favorabile. — Împrumuturi urgente de ori-ce natură să rezolvează încă în ziua în care să cer.

Informațiuni mai detaliate să dau bucuros.

(737) 5-6

Directiunea.

Tipografie! Librărie! Negustoria de papir și recuși te de scris Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár

Ezcută tot felul de lucrări tipografice și în deosebi tipărește: cărți de tot felul, acții, libele de depuneri și de plată, registre, anunțuri de căsătorie, funebre ș. a., placate, blanchete de tot soiul, contracte, conturi, papire de epistolă și cuverte cu firma pentru negustori și privați, bilete de viziuă, logodnă, etc. etc.

Editură de cărți populare, de rugăciuni ș. a., precum și tot soiul de cărți române și străine apărute ori-și-unde. Cărți, cari nu să află în depozit le cîștigă în preț original.

Ține depozit mare de tot soiul de papire, recuizite de scris și școlare, tipărituri oficiale, etc. — Cereți cataloage!

Icoane sfinte pictate pe plinză în farbe oleu de ori-ce mărime în cadre sau fără cadre!

Cataloage și compturi să trimit ori-și-cui gratis și franco. La comande de vestminte bisericesti — la cerere — să trimit și mustre de stofe cu notarea prețurilor.

Toate comandele sunt a să adresa la

Adrese telegrafice: „Aurora“ Szamosujvár. Tipografia „AURORA“ (705) 6-10 în GHERLA — Szamosujvár.

Rudolf G. Brașșai atelierul de timplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii, — gătește mobile în execuție artistică, apoi arangeamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri. Lucrări la edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile. — Planuri și preliminar de spese, — gratis! — (605) 11-

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; împletituri de sîrmă; hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; tinichea neagră și țincuită. 5-10

Să găsească în firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.